

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева
L. N. Gumilyov Eurasian National University

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ- ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ,
тақырыбы: «ЖАҺАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКА»

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
на тему: «СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА В УСЛОВИЯХ
ГЛОБАЛИЗАЦИИ»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
on the topic: « MODERN ECONOMY IN THE CONDITIONS OF
GLOBALIZATION »

Нұр-Сұлтан, 2019

УДК 330
ББК 65.01
С56

Рецензенты:

Кайкен Ж.Б. к.э.н., профессор кафедры "Бизнес и управление" Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета
Тажбенова Г.Д. к.т.н., доцент экономики, заведующая кафедрой экономических и математических дисциплин Евразийского гуманитарного института

Современная экономика в условиях глобализации: сборник Международной научно-практической конференции / Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева – Нур-Султан , 2019.

В сборник включены доклады участников Пленарного и секционного заседания международной конференции. Тематика конференции посвящена проблемам современной экономики.

Материалы сборника предназначены для ученых, практических работников, преподавателей вузов, докторантов, магистрантов

Редакционная коллегия:

А.Б.Майдырова д.э.н., профессор; Шалболова У. Ж. д.э.н., профессор;
Рыспекова М. О., к.э.н., доцент; Шаяхметова Л. М. м.э.н., докторант.

ISBN 978-601-7308-07-0

СОДЕРЖАНИЕ

Natália Barinková BILATERAL TRADE RELATIONS BETWEEN SLOVAKIA AND KAZAKHSTAN IN IN THE CURRENT WORLD ECONOMY.....	12
Каштыкова Елена ВЛИЯНИЕГЕОПОЛИТИЧЕСИХ ИЗМЕНЕНИЙ НА СТРАТЕГИЮ ВНЕШНИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СЛОВЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ.....	16
Marek Minárik ENVIRONMENTAL ASPECTS AND MODAL SPLIT IN THE TRANSPORT OF DANGEROUS GOODS IN THE EU	20
JOZEF ORGONÁŠ THE MACROECONOMIC ASPECTS OF FRANCHISING.....	26
Andrea Chlebcová CURRENT IMPACT OF GEOECONOMIC CHANGES ON THE WESTERN BALKAN REGION	29
Луптакова Анабела БЕЛАРУСЬ - МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИЕЙ	34
Агатаева А.А., Санаева Д. FINANCIAL POLICY OF KAZAKHSTAN AND ITALY.....	38
Асанов Ұ.Ш. ТУРИЗМОЛОГИЯНЫҢ ҒЫЛЫМ РЕТІНДЕГІ МАҢЫЗЫ	43
Агатаева А.А., Аманғали Д.Қ. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ ПОЛИТИК АВИАПЕРЕВОЗЧИКОВ	48
Агатаева А.А., Жайык С. ANALISYS OF INSURANCE COMPANIES	53
Агатаева А.А., Есенова А.К. АНАЛИЗ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ КОМПАНИЙ	57
Жомартова Г.С. ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОВЫШАЮЩИЕ УРОЖАЙНОСТЬ ЗЕРНОВЫХ И КРУПЯНЫХ КУЛЬТУР	62
Рахимжанова Е.А. ФРАНЧАЙЗИНГ КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РК	66

Сербаева А.К., Шамишева Н.К.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МӘНІ	69
Несіпбай О.М.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПОРЫНДАҒЫ САЛЫҚТЫҚ ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	75
Шаймерденова Т.С., Сарсембаева Д.Б.	
МИГРАЦИЯ ТРУДОВОГО КАПИТАЛА	80
Мисник О.В. Есенова Г.Ж.	
СИСТЕМА ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	82
Шамишева Н.К., Есжан А.Н.	
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ӘЛЕМДЕГІ САЯСИ ЭЛИТАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӘЛЕМДІК САЯСАТ ПЕН ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ	87
Мухамедғалиева Н.Н., Мадиярова Э.С.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ	90
Аққозы Б.Т.	
КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫН СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ	94
Досматқызы А.	
МЕМЛЕКЕТТІК БІЛІК ОРГАНДАРЫНЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫН ТАЛДАУ	98
Жолжан Ә.М.	
ӨҢІРДІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ДАМУЫ.....	104
Молдашова М.	
ӨҢІРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫН МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ФАКТОРЛАРЫ	110
Нурекеш Ж.Қ.	
БАСҚАРУДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ МӘНІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕР ЕТУШІ ФАКТОРЛАР	116
Хасенова К.Қ., Бөрібекова М.Ж.	
АДАМИ КАПИТАЛ ТҮСІНІГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУДАҒЫ РӨЛІ	121
Шарафутдинова А.А., Аманжолов А.А.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЗІРГІ КАДРЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕР ИМИДЖІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	126

Антонова Н.М., Дюсемалиева Н.М. К ВОПРОСУ ОБ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	131
Amerkhanova A.B., Murat A.A. COMPARATIVE ANALYSIS OF THEORIES OF MOTIVATION IN WESTERN MANAGEMENT	135
Алибекова А.Б. FOREIGN MODELS OF INTER-BUDGET RELATIONS	139
Мұратова А.Ә., Мадиярова Э.С. ИНТЕРНЕТТЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ МАРКЕТИНГТІК СТРАТЕГИЯЛАР ҚҰРАЛДАРЫ	145
Догалаков А.К., Уалиахметов А.Р. МАРЖИНАЛИЗМ И ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ АВСТРИЙСКОЙ ШКОЛЫ МАРЖИНАЛИЗМА И ЕЕ СВЯЗЬ С СОВРЕМЕННОСТЬЮ.....	148
Примбетова С.Ч., Мухамбетова Д. Е. ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСПКЕРЛІКТІ ДАМЫТУДА ЖАСТАР КӘСПКЕРЛІГІН ҚОЛДАУ МАҢЫЗДЫ МІНДЕТ	153
Шаимов А., Абдимомынова А.Ш. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	158
Сәбитов Б.Ж. Бержанова А.М. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ	163
Жолдасбек Б., Абдимомынова А.Ш. ЕҢБЕК НАРЫҒЫНЫҢ ГЕНДЕРЛІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	168
Абдуллахан Ю.Т. «ЦИФРЛЫҚ ҚАЗАҚСТАН» БАҒДАРЛАМАСЫ ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІНІҢ АХУАЛЫ	172
Елберген Е.Ж., Казыбаев Б.О. ПРОБЛЕМАЛЫҚ ҚАРЫЗДАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ.....	176
Zharaskhan Temirkhanov DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR	181
Конурбаева Ж.Т.; Ниязбекова А.Е. SOCIAL MEDIA MARKETING ТИІМДІ МАРКЕТИНГ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ .	186
Рахимбердинова М.У., Ниязбекова А.Е. ЖОО БРЕНД-СТРАТЕГИЯСЫН ҚҰРУДА КӨП ДЕҢГЕЙЛІ ТӘСІЛДІ ҚОЛДАНУ.....	190

Жұмабаева А.Т.	
ЖАҒАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	194
Қуатұлы Қ., Рахимбердинова М.У.	
SMM-ді ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ӨҢІРДІҢ ТУРИСТІК ҚЫЗМЕТІН ЖЕТІЛДІРУ	200
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Ахметова Д.А.	
НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	205
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Талгатова З.Ж.	
РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	209
Молдабекова Г. Б.	
ӘЛЕУМЕТТІК КӨМЕК ЖӘНЕ ҚОЛДАУ ТУРАЛЫ ТҮСІНІК	212
Панзабекова А.Ж., Сабыр Н.С.	
РАЗВИТИЕ КОНЦЕПЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	216
Утарбаева Г.К., Тусупова А.Р.	
КӘСПОРЫННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ	223
Буртебаева А.А.	
ОЦЕНКА ПО СПРАВЕДЛИВОЙ СТОИМОСТИ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ПРОЗРАЧНОСТИ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	227
Бейсенова Л.З., Жахметова А.К.	
ОСОБЕННОСТИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	232
Алтайбекова Ә.Ж.	
БАСҚАРУ ЕСЕБІНІҢ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДАҒЫ РӨЛІ	238
Серікбаева Д.Т.	
ЕСЕПТІК АҚПАРАТ ӘДІСІМЕН АВС ӘДІСІН ҰСЫНУ МҮМКІНДІКТЕРІ	243
Жүніс А.Н.	
ІШКІ АУДИТ ЖҮЙЕСІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	248
Иманбекова Р.М.	
БАСҚАРУ АҚПАРАТТЫҚ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	255
Омурзакова А.К.	
АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПОТЕНЦИАЛА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	261

Нұралина Қ.Т.	
ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ НАРЫҚТЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.....	268
Жанбозова А.Б.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	273
Букенбаева Л.С. Кодашева Г.С	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ КАЗАХСТАНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	278
Алтыбаева Ш.М., Шамакова Н.Г.	
КЕДЕЙЛІК - ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ИНДИКАТОРЫ РЕТІНДЕ	283
Мерғалиева Л.И., Бердикулова С.Д.	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРИДОРОЖНОГО СЕРВИСА.....	289
Тлесова А.Б., Гарифуллина А.Б.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЛАСЫНДА МЕМЛЕКЕТТІК- ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІКТІ ДАМУЫ	292
Мерғалиева Л.И., Шарафутдинова А.А. Газезова А.Е.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ СЫРТҚЫ САУДА ҚЫЗМЕТІН ҮНТАЛАНДЫРУДЫҢ АЛҒЫШАРТТАРЫ	300
Примбетова С.Ч.	
БАТЫС-ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АХУАЛЫ	304
Есенбайқызы І.	
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТҮРҒЫН ҮЙ ҚОРЫНАН ЖАЛҒА ТҮРҒЫН ҮЙ БЕРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	307
Татибеков Б.Н., Байдаирова К.Б.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ ДАМУЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ӨСУІНІҢ ДРАЙВЕРІ РЕТІНДЕ.....	311
Шамишева Н.К., Сафаров А.Ж.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУЫНЫҢ ҚАЖЕТТІЛІГІ	315
Жұмаділла Н., Слямпов Е.	
ТУРИЗМ ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫН МҰНАЙҒА ТӘУЕЛДІЛІКТЕН АЛЫП ШЫҒАР ЖОЛДАРДЫҢ БІРІ РЕТІНДЕ	320
Буланова Н.К., Батырғалиева О.В.	
ВНУТРИФИРМЕННАЯ ПОЛИТИКА ОПЛАТЫ ТРУДА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	326

Төлепов Ә.Е.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЙМАҚТАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН ТАЛДАУ.....	332
Нуржанова А. Н.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ	336
Оспанов М.М.	
ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СУЩНОСТИ «ДИВЕРСИФИКАЦИЯ» В СТРУКТУРНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ ГОСУДАРСТВА.....	340
Мырзахмет М.К.	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРАНЫ.....	345
Мокоев А.Н.	
ВНЕШНЯЯ И ВЗАИМНАЯ ТОРГОВЛЯ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ С СТРАНАМИ ЕАЭС	352
Искакова М.С.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ	355
Утегенов Е.К.	
ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	360
Аманжол К.А., Пашкевич Р.А.	
ЗНАЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УЧЕНИЙ МАРКСА НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ.....	364
Аскеев А.Г.	
О ВОПРОСАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА С УЧЕТОМ ГЛОБАЛЬНЫХ ТРЕНДОВ	373
Тыныбаева Д.Н., Мустафин С.	
ОРГАНИЗАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА СУБЪЕКТА КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА	377
Аскербек М.Б.	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РК И ПУТИ ЕЕ УЛУЧШЕНИЯ	383
Байтемирова М.А.	
ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КАЗАХСТАНЕ	386
Мұқашева А.Е.	
ПРОБЛЕМЫ ОТРАСЛЕВЫХ ПРОГРАММ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ...	390

Земенов Е.Н.	
ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ КАК ИНСТРУМЕНТ ВАЖНОЙ ПРЕДПОСЫЛКОЙ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ	397
Картаев Н., Жанабаева Ж.К.	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ КАЗАХСТАНА	401
Бейсембаев Адиль	
АНАЛИЗ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ	405
Кузаиров О.	
СУБСИДИРОВАНИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ	409
Шамбыл Қ.Ә. Карипова А.Т.	
ӘЛЕМДІК КЕҢІСТІКТЕГІ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ АДАМИ КАПИТАЛ ДАМУЫНЫҢ ТЕНДЕНЦИЯСЫ	411
Абжанова А.Ж.	
МОДЕЛЬ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ	416
Уалиева М.А.	
ПРОБЛЕМЫ СОХРАНЕНИЯ И РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ В РК.....	419
Цай Ж., Акылбек А., Саттарова А. Есенова Г.Ж	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ГОРОДАХ: АЛМАТЫ И НУР-СУЛТАН.	421
Сунь Цинбинь , Рыспекова М.О.	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО КИТАЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	426
Ауезов Б.	
ИННОВАЦИЯНЫҢ ДАМУЫ МЕН БОЛАШАҒЫ	433
Малыбаева А.	
НАЛОГОВЫЕ ПРЕФЕРЕНЦИИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	438
Садыкова Г.Т.	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КОРИДОРА.....	441
Майдырова А.Б. , Васильева О.А	
АУТСОРСИНГ НА РЫНКЕ КАДРОВЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	446

Мукушев А.Б., Салимова Д.	
ҚАРЖЫ ПИРАМИДАСЫНЫҢ ІС-ӘРЕКЕТІН САНДЫҚ ӘДІСТЕР КӨМЕГІМЕН ЗЕРТТЕУ	456
Кудабаева Н.Б.	
ОБЗОР, АНАЛИЗ И АУДИТОРСКИЕ ПРОЦЕДУРЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СУВЕРЕННЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ФОНДОВ	463
Жусанов.А.А.	
СУЩНОСТЬ СОВРЕМЕННОГО НЕОЛИБЕРАЛИЗМА	467
Кәрімова М.	
ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ	470
Жампозова А.Е.	
ОБЕСПЕЧЕНИЕ КИБЕРБЕЗОПАСНОСТИ В ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	475
Мынбай А.М.	
КЛАСТЕРНЫЙ ПУТЬ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ	481
Амантаева А.Н.	
БИЗНЕС И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В КАЗАХСТАНЕ	486
Тахтаева Р.Ш.	
ОСНОВНЫЕ ВИДЫ, ПОНЯТИЯ, НАПРАВЛЕНИЯ В ТУРИЗМЕ.....	489
Корабаев Б.С., Мухаметжанова Д.Ж., Имашева А.М.	
ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ОБЕСЦЕНЕНИЯ АКТИВОВ В СООТВЕТСТВИИ С МСФО НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РК	494
Zharaskhan Temirkhanov	
DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR.....	499
Тыныбаева Д. Н., Нурмухаметов Н. Н.	
МЕТОДИКА ВЫЯВЛЕНИЯ РИСКОВ, ИХ ОЦЕНКА, И ВОЗМОЖНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИМИ, ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА.....	504
Сәбитов Б.Ж., Бержанова А.М.	
АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ.....	510

Акжанов Ж. К.

ФОРМИРОВАНИЕ И ВИДЫ СТРАТЕГИЙ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....515

Насырова А.М., Исаева Б.К.

АНАЛИЗ МЯСНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН..519

Бюрабекова Л.В.

КАДРОВАЯ ОБЕСПЕЧЕННОСТЬ КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....524

Кәрімова М.

ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ.....528

Шаяхметова Л. М.

РОЛЬ ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....533

Ибраева А.Б.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ КАК ВАЖНОГО ФАКТОРА РАЗВИТИЯ СТРАНЫ.....538

- мемлекеттің шағын және орта бизнесті дамытуды қаржыландыруға тікелей және жанама қатысуын жандандыру.

Жалпы, мемлекет тарапынан жасалып жатқан шаралар шағын және орта бизнестің белсенділігін арттыруы керек. Нәтижесінде, бұл субъектілер әлемнің жетекші елдерінде іс жүзінде байқалып отырған біздің еліміздің экономикалық өсуінің драйвері болуы керек.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1 Комитет по статистике Министерства национальной экономики РК
www.stat.gov.kz
- 2 Сайт АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»
www.damu.kz
- 3 Сайт НПП «Атамекен» atameken.kz

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПкерлікті дамытудың қажеттілігі

*Шамишева Нургуль Каршыгаевна, доцент м.а.
Сафаров Абиболла Жанайдарович, магистрант
Л. Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан*

***Аннотация.** Жители страны должны опираться не на государство, а на свою профессию. Государство должно только способствовать развитию этого предпринимательства. Только тогда будет расти экономика страны, улучшится благосостояние населения.*

В период после обретения Казахстаном независимости развитие предпринимательства стало очень сложным вопросом. Потому что при неправильном подходе к рыночной экономике от плановой экономики поддержка предпринимательства, ее развитие очень сложно. Но, давая время, рыночная экономика показала заинтересованность в развитии предпринимательства. Особенно остро стоит вопрос развития инновационного предпринимательства в стране. А одним из главных условий, определяющих успешное развитие инновационного предпринимательства, является совершенствование механизмов финансово-кредитной и инвестиционной политики поддержки. Кроме того, он отметил, что предоставление и обработка знаний о новом мышлении вызывают особую потребность в обществе. Для того, чтобы стать конкурентоспособной и отвечающей современным требованиям, инновация занимает важное место.

***Аңдатпа.** Ел тұрғындары мемлекетке емес, өз кәсібіне ғана арқа сүйеуі қажет. Мемлекет тек сол кәсіпкерліктің дамуына жол ашып беруі тиіс. Сонда ғана ел экономикасы өсіп, халықтың жағдайы жақсара түспек.*

Қазақстан тәуелсіздік алғаннан кейінгі кезеңде кәсіпкерлікті дамыту өте күрделі мәселе болды. Себебі жоспарлы экономикадан нарықтық экономикаға бет бұрыс барысында кәсіпкерлікті қолдау, оны дамыту өте қиын. Бірақ бертін келе нарықтық экономика кәсіпкерлікті дамытуға мүдделі

екенін уақыт көрсетті. Әсіресе, елімізде инновациялық кәсіпкерлікті дамыту қажеттілігі ерекше туындап отыр. Ал инновациялық кәсіпкерліктің табысты дамуын айқындайтын басты шарттардың бірі қаржы-несиелік және инвестициялық тұрғыдан қолдау саясатының тетіктерін жетілдіру болып табылатыны сөзсіз. Сонымен қатар, жаңаша ойлау туралы білімді ұсыну мен өңдеу қоғамда аса қажеттілікті тудырып отырғаны рас. Заман талабына сай әрі бәсекеге қабілетті болу үшін инновация маңызды орында.

Abstract. *The inhabitants of the country should not rely on the state, but on their profession. The state should only contribute to the development of this business. Only then will the country's economy grow and the welfare of the population improve.*

In the period after Kazakhstan gained independence, the development of entrepreneurship has become a very difficult issue. Because with the wrong approach to the market economy from the planned economy to support entrepreneurship, its development is very difficult. But, giving time, the market economy has shown interest in the development of entrepreneurship. The issue of development of innovative entrepreneurship in the country is particularly acute. And one of the main conditions determining the successful development of innovative entrepreneurship is the improvement of the mechanisms of financial, credit and investment policy support. In addition, he noted that the provision and processing of knowledge about new thinking causes a special need in society. In order to become competitive and meet modern requirements, innovation takes an important place.

Ключевый слова. *Инновация, инновационное предпринимательство, малый и средний бизнес, торговый сектор, новая идея, венчурный капитал, финансово-кредитная и инвестиционная поддержка*

Кілтсөздер. *Инновация, инновациялық кәсіпкерлік, шағын және орта бизнес, сауда секторы, жаңа идея, венчурлық капитал, қаржы-несиелік және инвестициялық қолдау саясаты*

Keywords. *Innovation, innovative entrepreneurship, small and medium business, trade sector, new idea, venture capital, financial, credit and investment support*

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев ағымдағы жылы халыққа жолдауында шағын бизнестің әлеуметтік-экономикалық және саяси өмірде, әсіресе еліміздің экономикасында маңызды рөл атқаратынын ерекше тілге тиек етіп атап өткен болатын[1]. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, елдегі шағын және орта бизнестің экономикадағы, дәлірек айтқанда, экономиканың негізгі көрсеткіші болып табылатын жалпы ішкі өнімдегі үлес салмағы ел экономикасының тұрақты дамуының қайнар көзі. Дамыған Батыс елдерінің басым көп бөлігінде, әсіресе әлеуметтік-экономикалық өсім көрсеткіші жоғары Германияда, шағын және орта бизнес экономикадағы жалпы ішкі өнімнің басым бөлігінің негізгі көзі болып табылады. Экономиканың маңызды, әрі нәтижелі секторы ретінде шағын және орта бизнес елеулі орын алады. Қазіргі күні еліміздің жалпы ішкі өнімінің негізгі қайнар көзі шикізаттан, дәлірек айтқанда мұнайдан және әр түрлі металлдарды, қазба байлықтарды сатудан

құралып отырғаны жасырын емес. Дәл осындай нарықтағы жағдайға байланысты шағын және орта деңгейлі кәсіпорындардың дамуын, әрі табысты жұмыс атқаруына ел мүддесінің жоғары деңгейде тәуелді болуы, олардың экономиканың тұрақты өсіміне қол жеткізуде ғана емес, сонымен қатар, өзге де әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешу жолындағы маңыздылығымен тікелей байланысты.

Халықаралық тәжірибеде экономикасы дамыған елдердің жаһандық бәсекелестік жағдайындағы әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі көзі өндіріске жаңа инновацияларды, яғни жаңа технологиялар мен жаңа ізденістерді енгізудің нәтижесі екені белгілі. Әр түрлі зерттеулердің нәтижесінде сол елдердің өндіріс саласындағы өсімдерінің шамамен 70-100%-ға жуығы инновацияның игілігі. Қазақстан экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін экономиканың барлық салаларында инновациялық кәсіпкерлікті дамыту өте маңызды мәселелердің біріне айналп отыр. Осы тұрғыдан таңдалған мақала тақырыбы өзекті болып табылады. Зерттеу пәні инновациялық кәсіпкерліктің ел экономикасына әсер ету үрдісі болып табылса, зерттеу міндеттері инновациялық кәсіпкерліктің теориялық аспектілерін зерделеу, инновациялық кәсіпкерліктің Қазақстандағы даму дәрежесіне баға беру, орын алып отырған мәселелерді айқындау, елімізде инновациялық кәсіпкерлікті дамыту қажеттілігін негіздеу болып табылады.

Кәсіпкерлік саласындағы инновацияның тиімділігі мен дамуының қажеттілігін алға тарта отырып, өткен ғасырдың ортасында Й.А.Шумпетер «Инновациялық кәсіпкерлік - нарық субъектілері мен жаңа қиыстыруларды келесі жағдайларда жүзеге асыру: жаңа тауар енгізу, өндірістің жаңа әдісін, жаңа нарық ашу, жаңа шикізатты меңгеру, өндірісті қайта ұйымдастыруды өткізу»[2]деп, инновациялық кәсіпкерлік туралы қысқа, әрі нақты толық анықтаманы айқындады деп есептейміз.

Елімізде тәуелсіздік алғаннан кейінгі жылдары бірден кәсіпкерлікті дамыту өте күрделі мәселе болды. Өйткені, жоспарлы экономикадан нарықтық экономикаға көшу барысында инновациялық кәсіпкерлікті қолдау былай тұрсын, тіпті кәсіпкерлікті қолдау, оны дамыту өте қиынға соққан болатын. Нарықтық экономикаға көшу барысында еліміздің кәсіпкерлікті дамытуға әлеуметтік-экономика жағынан аса мүдделі екенін экономикадағы көрсеткіштер мен еліміздегі әлеуметтік жағдайдың өзі көрсетті. Сондықтанда, еліміздің тұңғыш Президенті - Елбасы Н.Ә.Назарбаев мемлекеттің экономикалық жағдайын көтеру мақсатында кәсіпкерлік қызметтің ондағы маңыздылығын аса көрегендікпен болжап, еліміздегі түрлі ұлтық деңгейдегі стратегияларда, бағдарламаларда өзекті мәселелердің бірі етті. Елбасымыз 2017 жылғы халыққа жолдауында «Кәсіпкерлік саласында құқық бұзғаны үшін салынатын санкцияны төмендету жұмысын одан әрі жүргізе беру керек. Қоғамға қауіптілігі жоғары емес экономикалық қылмыс құрамын криминалдық сипаттан арылту керек» деген болатын[3]. Ал қазіргі таңдағы Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев ««Білім экономикасы», еңбек өнімділігін арттыру, инновацияны дамыту, жасанды интеллекті жаһандық дамудың негізгі факторларына айналды» деген сөзді тілге тиек ете отырып, «Мемлекет бизнесті қолдауды жалғастырады, 2020 жылдың қаңтарынан бастап микро және шағын

кәсіпкерліктегі субъектілерді тексеруге байланысты үш жылдық тыйым күшіне енетін болады»деп кәсіпкерлікті барынша дамыту керектігін ерекше сипаттап өткен болатын.

Қазақстан үшін сауда секторы бизнес үшін ең тартымды сала болып табылады. Сауда секторын қоса дамыта отырып, нәтижесінде көтерме және бөлшек сауданың көп бөлігі нарықтағы кәсіпорындардың үлесіне келуі тиіс. Қазіргі таңда ол 35,3%-ды, яғни 16,2 дананы құрап отыр. Ал құрылыс саласында 4,9 мың жаңа кәсіпорындар ашылды, бұл елдегі жалпы санының 10,6%-ын құрайды. Сонымен қатар, жаңа кәсіпорындар саны бойынша алғашқы үштік тізіміне кәсіби-ғылыми және техникалық қызмет кіреді. Оның саны 2,3 мың бірлікке немесе Қазақстан Республикасы бойынша 5%. Дәл осы үштіктің тізіміндегі соңғы сала инновацияларға негізделген кәсіпкерлік болып табылады[4].

Кәсіпкерліктегі инновацияның табысты дамуына негіз болып табылатын басты шарттардың бірі ретінде қаржы-несиелік және инвестициялық тұрғыдан қолдау саясатының тетіктерін жетілдіру болып табылатыны сөзсіз. Елімізде соңғы 20 жыл аралығында тікелей шетел инвестицияларының ағынының арта түсуі мен өндіріс саласының кең етек жаюы, әрі мемлекеттің табиғи ресурстарын нәтижелі қолдануға әсер еткен озық өнеркәсіптік саясат нәтижесінде экономикалық өсімнің өзгерісіне қарамастан, қазіргі таңда төмендегідей мәселелер бар:

- Жеке секторларда инновацияның нашар дамуы, инновациялық сұраныстарды тиімді механизмдермен қамтамасыз етудің жоқтығы;
- Венчурлық капиталдармен шағын инновациялық кәсіпкерліктерді қаржыландыру нарығының жетілмеуі;
- Инновациялық саясаттың ел аумағында бір деңгейде таралмауы;
- Инновация бағытындағы әртүрлі әкімшілік кедергілер.

Жоғарыдағылардың барлығы дерлік тікелей түрде инновациялық дамуды, әрі оның экономикадағы жалпы үлесін шектеуші факторлар. Алайда бұл мәселелер шамалы болса да өз шешімін тауып жатқандығын да айта кету керек.

Инновациялық кәсіпорындар алға қойылған міндеттерге қол жеткізу үшін төмендегідей міндеттерді атқарады:

- Жаңадан ғылыми идеяларды табу, әрі олардың тиімділігін бағалау;
- Жаңа идеялар бойынша бизнес жоспарлар даярлау;
- Жаңа идеяларды жүзеге асыруға қажетті ресурстарды, яғни инвестициялық ресурстарды іздеу;
- Жаңа идея бойынша құрылған кәсіпорынды басқару, яғни онда тиімді басқару үлгілерін ұйымдастыру.

Шағын және орта бизнестің негізгі қызметі жалпы алғанда, өндірістік, сондай-ақ, өндірістен тыс қатынастар жиынтығы, яғни айналым қорлары, дайын өнім, банктік есеп-шоттар, бағалы қағаздар, ақша қаражаттары, әртүрлі меншіктің материалдық емес қорлары (лицензия, патент, т.б.), өндірілген өнімді өткізу мен әр түрлі қызметтер көрсетуден түскен пайда мен табыстар болып табылды. Ал олардың негізгі құнындағы баға экономикадағы шағын және орта бизнестің даму көрсеткішіне тәуелді, нақтырақ айтқанда, өндірісте өндірілген

өнімнің сапасы мен саны, өндірістік қорлармен қамтамасыз ету тиімділігі, өткізу көлемі, өнімді өткізуден түсетін кірістер мен пайдаға байланысты.

Ал инновациялық кәсіпкерліктің негізгі қызметі ғылыми-техника саласы мен өндіріс саласындағы делдалдық, яғни байланыстырушы қызмет атқаруында. Инновациялық кәсіпорындар инновациялық өнім жасауға немесе белгілі бір өнімді жетілдіру бойынша ғылыми-техника саласында шешімдерді коммерциялық пайда алу мақсатында жүзеге асыруға, сонымен қатар, ғылыми-техника саласындағы ұйымдар мен белгілі бір шаруашылық субъектілерімен шарасыздан жүргізілетін немесе жүргізілген шығындарды қысқартуға ықпал етеді.

Соңғы жылдардағы инновациялық өнімдердің экономикадағы негізгі көрсеткіштердің бірі жалпы ішкі өнімде алатын көлемі төмендегі Кесте-1-де көрсетілген.

Кесте-1 Инновациялық өнімдердің ЖІӨ-дегі үлесі[5],%

	2016	2017	2018
ҚР Инновациялық өнімдердің(тауарлар мен қызметтердің) ЖІӨ-дегі үлесі, %	0,95	1,59	1,98

Статистикалық мәліметтерге сүйенетін болсақ, соңғы үш жылдықта инновациялық өнімдердің ел экономикасындағы үлесі айтарлықтай деңгейде өскенін байқаймыз. Кестеден көріп отырғанымыздай, 2017 жылы 2016 жылмен салыстырғанда бірден 0,64%-ға өсім көрсеткіші байқалады. Бұған басты себеп еліміздегі шағын жәе орта бизнесті дамыту жолындағы әртүрлі реформалар, ел тұрғындарына кәсіпкерлік негіздерін оқыту мен кәсіпкерлікті дамытуға бағытталған мемлекет бюджетінен бөлінген субсидиялар мен еліміздегі 2017 жылы өткізілген ЕХРО-2017 халықаралық көрмесінің ел аумағында өтуі болып табылады. Жасыл экономикаға негізделген бұл көрме еліміздегі инновациялық кәсіпкерліктің дамуына әрмен қарай жаңа бағыттар ашты. Оның жалпы ішкі өнімдегі нәтижелілігі 2018 жылы да жалғасын тауып отырды. Мемлекет тарапынан жүргізіліп отырған реформалардың баршасы дерлік халықтың әлеуметтік-экономикалық әл-ауқатын көтеруге бағытталды. Ел тұрғындары мемлекетке емес, өз кәсібіне ғана арқа сүйеуі қажет, мемлекет тек сол кәсіпкерліктің дамуына жол ашып беруі тиіс, сонда ғана ел экономикасы өсіп, халықтың жағдайы жақсара түспек деп есептейміз.

Қорытындылай келе, кәсіпкерлікті дамыту, оның ішінде инновациялық кәсіпкерлікті дамытуды жетілдіру еліміз үшін аса қажетті болып табылады. Бұл қажеттілікті тек ұлттық ерекшеліктерімізді сақтап қалу тұрғысынан негіздеуге болады деп есептейміз. Біздің еліміздің тарихынан белгілі болғандай, көшпелі мәдениеттің белгілері, өнімдері әлі күнге дейін біздің қоғамымызда өмір сүріп келеді. Сол мәдениеттің өнімдерін қазіргі заман талабына сай етіп жаңғырту, жаңа технологияларды пайдалана отырып, оларды өндіру қажеттілігі туындап отыр. Ата-бабамыздан қалған, халық арасында жат боп бара жатқан кәсіптерді жаңа технологиялар көмегімен инновация негізінде заман талабына сай етіп

әзірлеу бұл біздің азаматтық міндетіміз болып табылады. Бұл бір жағынан, тарихтағы кәсіпкерлікті қайта жаңғырту болса, ал екінші жағынан, халықты кәсіпкерлікке тарту үшін алғышарт болып табылады. Әрине, мұнда инновациялық кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау тетіктерін белсенді ету маңызды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2 қыркүйек 2019
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры. – М.: Прогресс, 1982.
3. ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты халыққа жолдауы, 31 қаңтар 2017
4. <https://platon.asia/ekonomika/za-devyat-mesyatsev-2019-go-kolichestvo-malykh-predpriyatij-sokratilos-na-4-4-za-god>
5. www.stat.kz – ҚР-ның статистика жөніндегі агенттігінің ресми сайты.

ТУРИЗМ ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫН МҰНАЙҒА ТӘУЕЛДІЛІКТЕН АЛЫП ШЫҒАР ЖОЛДАРДЫҢ БІРІ РЕТІНДЕ

Жұмаділла Нұржан, Слямов Еламан
Л. Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан қ., ҚР
Жетекші: Карипова Айнура Турсынбаевна

Аңдатпа. Мақала қазіргі таңдағы Қазақстандағы негізгі мәселелердің бірі болып табылатын мұнайға деген тәуелділіктен шығу жолындарын қарастыруға арналған. Мемлекеттің жалпы экономикалық жағдайы, экспортқа шығарылып жатқан өнімдерінің құрылымы туралы статистикалық мәліметтер талданып, мәселелер анықталды және шикізатқа тәуелділіктен құтылудың бір жолы ретінде туризмнің экономикаға оң әсерлері талданған.

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению путей выхода из зависимости от нефти, которая является одной из основных проблем современного Казахстана. Проанализированы статистические данные об общем экономическом положении государства, структуре экспортируемой продукции, выявлены проблемы и проанализированы позитивные последствия туризма на экономику как один из способов избавления от сырьевой зависимости.

Annotation. The article is devoted to the consideration of ways out of dependence on oil, which is one of the main problems of modern Kazakhstan. Statistical data on the General economic situation of the state, the structure of exported products are analyzed, problems are identified and the positive effects of tourism on the economy as one of the ways to get rid from raw material dependence are analyzed.